

„AZ EGYHÁZ NE POLITIZÁLJON!”

JEGYZETEK A POLITIKAMENTES EGYHÁZ ABSZURDITÁSÁRÓL

K E M E N E S T A M Á S

„Tegyetek tanítványommá minden népet.”

(Máté 28,19)

A megtestesülés logikája szüntelenül arra sarkallja a keresztény embert, hogy mintegy eksztázisban éljen – vagyis akaratát Jézusra irányítva és a Szentlelket kérve kilépjen önmagából, és napról-napra konkrét, gyümölcsöző kockázatot vállaljon Istenért és embertársaiért. Ha valaki, hát egy önmagát kereszténynek tartó személy csak nehezen teheti meg, hogy ne foglalkozzék – még hozzá tevékenyen és rendkívül tudatosan – a világgal és benne (kvázi) mindennel. Az egyház útja az ember – az ember azonban nyakig benne van a politikában... Mert hát mi is lenne az pontosan, ami nem politika? Talán az iszlám növekvő térhódítása, a különböző „univerzalizmusok” találkozása? A vallási pluralizmus és a lelkiismereti szabadság kérdései? Az anyaságot érintő egyre hajmeresztőbb elképzelések, az úgynevezett „családmódellek” ügye, az eutanázia körüli viták? A Facebook? Vagy a Twitter, amelynek perifériáján olyan sötét entitások kérnek szót maguknak (sikerrel), mint az Iszlám Állam? Vagy a pszichológia, amely a „nemek (és a mindenek) forradalma” rajongóinak nagy szolgálatot téve kimutatja, hogy a férfias viselkedésmód egyenesen „káros az egészségre”?

„A hit hallásból van” (Róma 10,17) – tiszta sor; de mi a helyzet akkor, ha az újbóloldal szószörnyetegei olyannyira felforgatják-elbizonytalanítják fogalmainkat, hogy kis híján „akusztikus elszigeteltségbe” taszítják a hitátadást? Mit szóljon az egyház az olyan, napi politikailag is igen erősen bekötött és szó szerint inhumán kifejezésekhez, mint például a „jó egészségügyi körülmények között végzett abortusz” vagy a „nemi irányultsághoz való jog”, esetleg az „esemény utáni tableta”? A történelmet meghamisító, durván keresztényellenes filmek vajon nem politizálnak? Mi történik a feltámadásba vetett hittel, ha az emberi test az újabb és újabb „felszabadítások” rohamainak engedve összeroskad, és pusztá tárggyá, „élvezeti cikké”, végül szimpla hulladékká válik?

„A posztmodern világban Isten egy felesleges hipotézis lett, egyre távolabb kerülve az élet különböző területeitől. Szerintem azoknak, akik Isten jelenlétét akarják őrizni életükben, nagyon oda kell figyelniük azokra a finomságokra, amelyek oly könnyen a gyakorlati materializmus és a hitehagyás felé sodorhatják őket, nehogy aztán ők is olyanná legyenek, mint az egykori pogányok, remény híján Isten nélküli emberekké ebben a világban, ahogy Szent Pál írja az efezusi keresztényeknek” – írja Robert Sarah bíboros.¹

1 Lásd bővebben Robert SARAH – Nicolas DIAT: *Isten vagy a semmi*, ford. BARSÍ Balázs OFM, Szent István Társulat, Budapest, 2015.

Az egyház nyilvánvalóan nem teheti meg, hogy „ne politizáljon”. Hiszen ehhez magáról a küldetéséről, létokáról – Istenről kellene lemondania. De akkor miért követelik ezt tőle ilyen kitartóan mégis?

A katolikus egyház iránti mélyszéles ellenszenv, jóllehet a saját lábán is képes megállni (hogy úgy mondjuk), azért gyaníthatóan mégiscsak a keresztény kultúrával szembeni átfogó támadás(ok) részeként értelmezhető a leghatékonyabban. Ahol „a pap (az egyház) ne politizáljon” főparancsa érvényben van, ott nemcsak az éber megélt és képviselt vallásosság veszíthet valamelyest a lendületéből, hanem az abból organikus fakadó, kulturális rendű kereszténységek is könnyen veszélybe sodródnak. A keresztény (alapú) kultúra és a keresztény/katolikus hit bár (természetesen) messze nem azonosak – nem is szakadnak el egymástól oly módon és mértékben, mint azt az egyház kiváló stratégiai érzékkel rendelkező jeles pusztítói (illetve, néha, az ő sutább támogatói) előszeretettel állítják: az éjféle misére azoknak is hatalmas szüksége van, akik rendre távol maradnak tőle, a templom harangja azokat is szólítja, akik úgy vélik, sohasem fognak rá válaszolni. A húsvéti körmeneteket vagy a chartres-i katedrális pompás arcát tisztos távolból megcsodáló járókelő talán nem rendszeres hitet lélegzik, ugyanakkor kulturálisan elsajátított kereszténysége levegője azért mégiscsak a keresztény minta, „az eredeti” személyesen-elevenen megtapasztalható formáiból árad – általuk van.

Nem csoda tehát, hogy a kereszténység ellenlábasai gyakorlatilag minden alkalmat és eszközt megragadnak, hogy a kultúra szintjéről elsajátított kereszténysége(ke)t, kisebb-nagyobb jelentőségű szokásokat, hagyomány(maradvány)okat nagyon alaposan elkülönítsék az egyház tanításától és főként belső életétől; még-

pedig gyakran az előbbieket – persze tisztán taktikai alapú – dicsérete, olykor kifejezett ajnározása segítségével. (Ezt a nem túlságosan ízléses mutatványt egyébként a katolikus egyházon belül, annak sajátos arányait, finom benső differenciáltságát [ki]használva is szokták gyakorolni.)

A különválasztás taktikájára kiváló példa Kiss Noémi egyik cikke, amelyet az író még 2007-ben, Veres András győri megyéspüspök híres-hírhedt, lombikbébi-programmal (és úgy általában a mesterséges megtermékenyítéssel) kapcsolatos kijelentésére reagálva fogalmazott meg. Érdeemes hosszabban idézni az *Isten játszik az embriófejekkel* című írásból: „Tudom, hogy benne van a keze, hogy az úr rakott fel a klinika műtőasztalára, amikor leszívták a petesejtjeim, magamtól én oda soha nem feküdtem volna fel anyaszült meztelenül. Már a tú látványa is maratoni futásra készítetett. Az úr fogta a kezem, amikor visszarakták a hasamba a sejteket, embriók voltak, én halál boldog, most épp iskolások, én nem megyek templomba többé. Nem fáj, mert volt úr. Az orvos, a kémcső, a klinika csak szolga. Veres András püspök szavai nem fájnak, mert van Isten. Biztos vagyok benne, hogy azok a modern kitartó, szívós anyák, akiknek szeplőtlen fogantatással született lombikbabájuk, és netán még hívők is, igen elkerekedett a szemük, sebtében befogták édes gyerekeik fülét, amikor augusztus 20-án, Szent István napján meghallották Veres András győri megyéspüspököt beszélni. Szédültek a hívők a rideg márványfalak előtt, keresték a kapaszkodókat (főleg lányok, anyák, nagymamák); ilyen sarkosan, hadállásból támadóan, árkot ásva még sosem fakadt ki [az] egyház a meddőség orvosi kezelése ellen. A püspök falfehér arca nem rándult, régóta készült, a meddőtől ő csak »a társadalom egészségét és a boldog házasságot félti«. Nem kell lombik ebbe az országba, belső métegy foga rág elég.”²

Az egyház „nem evilágból való” (János 18,36), vagyis semmi keresnivalója a közéletben; úgy helyes, hogy a templom árnyai között gesztikulálja ki magát, a remélhetőleg egyre nagyobb számban felvilágosodó, magyarán rohamosan fogyatkozó hívek tömegei előtt – mondják. Csakhogy: „a két világháború közötti időszakban, és még inkább a II. világháború után katolikus államfér-

2 Lásd <https://hvg.hu/itthon/20170824_Kiss_Noemi_Istent_jatszik_az_embriofejekkel>. (A primitíven antiklerikális és ízléstelen szöveget kizárólag a szövegűség kedvéért és a cikket illusztráló közöljük – a Szerk.)

a templom harangja azokat is szólítja, akik sohasem fognak rá válaszolni

A jó pásztor – Brenner János (1931–1957) ciszterci szerzetes, rábakethelyi káplán, a fotó vértanúságának évében készült (Szombathelyi Egyházmegye)

fiak megmutatták, hogy *létezh*et olyan modern laikus állam, amely nem semleges az értékek iránt, hanem a kereszténység által megnyitott nagy etikai forrásokból merítve él. A katolikus társadalmi tanítás, ahogyan fokozatosan kifejlődött, fontos modell lett a radikális liberalizmus és a marxista államelmélet közt” – amint XVI. Benedek pápa a Római Kúria munkatársaihoz intézett beszédében mondta, 2005 karácsonyán.³ ■

³ Az idézet XVI. Benedek *Expergiscere homo* kezdetű, 2005. december 22-én a karácsonyi üdvözlések átadása alkalmából a Római Kúriához intézett beszédéből származik. Magyarul Deák Viktória Hedvig OP fordításában: Sapientiana 2009/2., 102–109. Kiemelés a szerzőtől. (A Szerk.)